

Puutiaisaivokuumerokote

Puutiaisaivokuume on flavi-viruksen aiheuttama aivotulehdustauti. Aivotulehdusta levittävät virusten infektoimat puutiaiset, joiden tyypillisiä esiintymisalueita ovat lehdot, pellonpientareet sekä rantapensaikot. Infektioista yli puolet on oireettomia. Oireisista infektioista noin joka kymmenes johtaa pitkäaikaisiin myöhäiskomplikaatioihin.

Puutiaisaivokuumerokotteella ehkäistään puutiaisaivotulehdusta. Riski sairastua puutiaisaivotulehdukseen on Ahvenanmaan maakunnassa suuri ja sairastuvuus on kansainvälisesti vertailtuna erittäin korkea. Yksittäistapauksia on tavattu myös muualla Suomessa: Turun saaristossa, Kokkolan seudulla, Helsingin ulkosaarilla sekä Lappeenrannan ja Imatran seudulla. Tartuntariski on merkittävä Ruotsissa Tukholman saaristossa ja sieltä etelään lähinnä rannikolla (myös Gotlannissa ja Öölannissa), Baltian maissa, Venäjällä ja osissa Keski- ja Itä-Eurooppaa. Aivokuumeen lisäksi puutiaiset voivat levittää myös borreliosia Etelä- ja Keski-Suomessa aina Oulun korkeudelle asti. Niinpä rokotettujen henkilöiden tulee suojautua puutiaisen puremilta.

Rokotetta suositellaan yleensä niille seitsemän vuotta täyttäneille, jotka altistuvat puutiaisaivotulehdusvirukselle liikkueensa luonnossa taudin endeemisillä alueilla. Alle 7-vuotiaat altistuvat muita harvemmin tartunnalle eikä tauti heillä yleensä ole vakava.

Ahvenanmaalla toteutetaan puutiaisaivotulehduksen torjumiseksi määräaikainen rokotuskampanja 1.1.2006–31.12.2010.

Kampanja on osa yleistä rokotusohjelmaa.

Perussuojaa aikuisille ja lapsille sisältää kolme lihakseen annettavaa pistosta. Rokottaminen suositellaan aloitettavaksi keväällä. Toinen pistos annetaan 1–2 kk ensimmäisen jälkeen. Kolmas pistos annetaan seuraavana talvena. Myös nopeutettua aikataulua voidaan käyttää (0, 7, 21 vrk ja 12–18 kuukautta).

Valmisteista Encepur on tarkoitettu yli 12-vuotiaille, Encepur lapset sopii 1–11-vuotiaiden rokottamiseen. TicoVac on tarkoitettu 16 vuotta täyttäneille ja TicoVac Junior 1–15-vuotiaille lapsille.

Ensimmäinen tehosteannos suositellaan annettavaksi kolmen vuoden kuluttua ja seuraavat viiden vuoden välein.

Kahden viikon kuluttua toisesta rokotuskerrasta suojaavia vasta-aineita on 90 prosentilla rokoteutuista. Kolmen annoksen jälkeen lähes 100 prosentilla rokoteutuista on vasta-aineita, ja ne antavat suojan ainakin kolmeksi vuodeksi. Tutkimustiedon mukaan yli 90 %:lla rokoteutuista on suojaava vasta-ainetaso vielä 5 vuotta toisen tehosterokotuksen jälkeen.

Rokotetuille ilmaantuu usein huonovointisuutta, päänsärkyä, väsymystä, lyhytaikaisia paikallisoireita, joskus jäsenien särkyä ja imusolmukkeiden turvotusta. Kuume on yleinen oire erityisesti pienillä lapsilla ja sitä esiintyy lähinnä ensimmäisen rokotuskerran jälkeen.

Rokotteen mahdollisesti aiheuttamista neurologisista oireista on keskusteltu, mutta ne ovat erittäin harvinaisia (1:1 000 000).

Puutiaisaivokuumetta esiintyy siis meilläkin jonkin verran ja rokotetta voidaan suositella saaristossa pitempiä aikoja viettäville ja miksei retkeilijöille ja veneilijöille, jotka suuntaavat kohti eteläisiä merialueitamme.

Lähde:
Kustannus Oy Duodecim ja
KTL/Rokottajan käsikirja